

Fotos que sonen

'¡Cuba va!' mostra a Martorell retrats de gegants de la música cubana fets per Juan Miguel Morales

Juan Miguel Morales | Omar Jurado

Diu **Silvio Rodríguez** sobre els retrats de Juan Miguel Morales que només cal aturar-se a mirar i de sobte les fotos comencen a sonar. A partir d'aquest 5 de juliol hi haurà ocasió de comprovar-ho amb l'exposició *¡Cuba va!*, al Centre d'Interpretació del Patrimoni Històric La Caserna de Martorell.

¡Cuba va! reuneix una quarantena de retrats en gran format de grans personalitats de la música cubana, amb els corresponents peus de foto que posen en context la vida i l'obra de cadascú. La mostra s'inscriu en el marc del festival PAS, es podrà veure fins al 4 d'agost i s'inaugurarà aquest divendres 5 de juliol a les 20 h amb la presentació, per part del mateix Juan Miguel Morales, del llibre *¡Cuba va! Dialogando con músicos cubanos* (Editorial Milenio, 2019), un volum publicat recentment que comparteix bona part del material i l'esperit que alimenten l'exposició.

Abans de res cal dir que un treball així només és possible perquè el seu autor -fotògraf amb una llarga trajectòria de retrats musicals, un dels caps de fotografia del Grup Enderrock i fotògraf oficial del festival BarnaSants- ha mantingut i manté una llarga vinculació amb Cuba i les seves músiques populars. Al llibre *¡Cuba va! Dialogando con músicos cubanos* s'hi troben cinquanta imatges i 33 veus de músics que parlen en primera persona sobre la seva experiència, sobre la seva vida i sobre la realitat cubana.

Tots aquests testimonis van ser gravats durant les mateixes sessions fotogràfiques que Juan Miguel Morales els va fer, sovint a casa seva o en espais especials, i ara s'han transcrit gairebé textualment. Hi trobem testimonis que abasten pràcticament un segle de música popular cubana,

des d'**Esther Borja** (1913-2013), estrella de la cançó des dels anys trenta que va arribar a treballar amb **Ernesto Lecuona**, fins a **X Alfonso** (1972), fill del fundador del grup **Síntesis** i emblema de l'escena actual més avantguardista.

Compay Segundo. Foto: Juan Miguel Morales

El llibre es mou a més des d'una premissa que ha estat constant en la feina de Juan Miguel Morales: la música és una bona porta per arribar a altres àmbits. "Com a fotògraf, la música popular m'interessa per conèixer el món; en aquest sentit té molt d'antropologia, com la gastronomia, per exemple, que també ens diu moltes coses de cada poble. En aquest cas concret, la música popular i els seus protagonistes ens diuen molt sobre l'esperit del poble cubà. A mi m'agrada distingir aquestes músiques de les que es conceben només com a entreteniment, que són més globalitzants i per mi no tenen tant d'interès", explica el fotògraf, que anteriorment ja havia realitzat treballs similars al voltant del Xile de **Víctor Jara** i del món de **Lluís Llach**.

Un altre element imprescindible en aquest projecte ha estat la xarxa de complicitats, de **Silvio Rodríguez** i Pere Camps -que signen un dels pròlegs i l'epíleg, respectivament- a **Maria del Mar Bonet**, que ha fet la foto del retratista a la solapa del llibre. I sobretot el músic **Vicente Feliu** i **Ivan Soca**, que van col·laborar estretament amb Juan Miguel Morales des d'un any abans que aquest viatgés a Cuba, el 2003, per iniciar el projecte. **Feliu**, mestre de la Nueva Trova, va ajudar-lo a definir la llista d'imprescindibles que havia de retratar, mentre que **Soca**, fotògraf cubà que comparteix edat i sensibilitat amb Morales perquè fa un treball quotidià amb els artistes i fa també de promotor, el va ajudar sobre el terreny a entrar en l'àmbit més íntim dels músics.

Com passa amb aquesta mena de treballs que recullen testimonis orals i memòries de vivències, el pas del temps fa que es vagin convertint en un patrimoni de gran valor, perquè bona part dels entrevistats ja no hi són. "És cert, per això, que en ser conscient de la grandesa de molts d'aquests personatges vaig decidir no només retratar-los sinó gravar-los en una conversa sobre la seva vida, atès que érem a casa seva i teníem tot el temps del món -explica Juan Miguel Morales-. En principi havien de servir per extreure'n frases per a un llibre fotogràfic que no va veure la llum. Finalment, Javier de Castro em va animar a transcriure-les i publicar-les en aquest llibre de Milenio -comenta el fotògraf-, i el resultat ha estat magnífic. Al final, em quedo amb el text breu de presentació que m'ha fet **Silvio Rodríguez**, que per mi val el seu pes en or perquè diu que aquest llibre és un fet cultural."

Esther Borja Foto: Juan Miguel Morales